

N:o 76.

Kungl. Maj:ts nådiga proposition till Riksdagen, angående pension från allmänna indragningsstaten till tyghandverkaren Johan Fredrik Thörnqvist; gifven Stockholms slott den 13 mars 1903.

Under återopande af bilagda utdrag af statsrådsprotokollet öfver landtförsvarsärenden denna dag vill Kungl. Maj:t föreslå Riksdagen medgifva,

att tyghandverkaren vid tygstationen å Gottland Johan Fredrik Thörnqvist må, därest han erhåller afsked före den 1 mars 1909, från allmänna indragningsstaten åtnjuta en årlig pension af sju hundra kronor, att utgå från och med månaden näst efter den, hvarunder afsked honom beviljats.

De till ärendet hörande handlingar skola Riksdagens vederbörande utskott tillhandahållas; och Kungl. Maj:t förblifver Riksdagen med all kungl. nåd och ynnest städse välbevågen.

Under Hans Maj:ts
Min allernådigste Konungs och Herres sjukdom:

GUSTAF.

Jesper Crusebjörn.

*Utdrag af protokollet öfver landtförsvarsärenden, hållet inför
Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten i statsrådet å
Stockholms slott den 13 mars 1903.*

Närvarande:

Hans excellens herr statsministern BOSTRÖM,
Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena LAGERHEIM,
Statsråden: CRUSEBJÖRN,
ODELBERG,
HUSBERG,
PALANDER,
WESTRING,
RAMSTEDT,
BERGER,
MEYER och
VON FRIESEN.

Departementschefen, statsrådet Crusebjörn, anförde vidare:

»I anledning därpå, att tyghandverkaren Johan Fredrik Thörnqvist till den 28 maj 1901 uppsagt sitt med tygmästaren å Gottland å kronans vägnar avslutade kontrakt, angående befattning som rustkammarsmed, under förutsättning att från afskedet komma i åtnjutande af pension och fyllnadspension, anhöll tygmästaren hos direktionen öfver arméns pensionskassa om utlåtande i fråga om Thörnqvists pensionsrätt. Till svar härå aflät direktionen den 17 april 1901 skrifvelse till tygmästaren, hvori direktionen — med erinran, att Thörnqvist, som vore född den

25 maj 1840, antogs till arbetare vid Carl Gustafs stads gevärsfaktori den 10 juli 1869 och erhöll afsked därifrån den 10 februari 1879, samt att han den 1 mars sistnämnda år antogs till gevärshandverkare å Gottlands nationalbeväringens stat och, efter nationalbeväringens omorganisation, oafbrutet varit anställd å Gottlands artillerikårs tygstat — meddelade, att direktionen ansåge sig sakna stöd i gällande pensionsreglemente för att tillgodoräkna Thörnqvist såsom tjänsteår den tid, han tillbragt såsom arbetare vid gevärsfaktoret och förty funne, att Thörnqvist måste kvarstå i tjänst till den 1 mars 1909 för att med då uppnådda 68 lefnads- och 30 tjänsteår efter tjugonde åldersåret blifva berättigad att från och med månaden näst efter den, i hvilken han erhöle afsked, tillträda pension och fyllnadspension.

Öfver detta direktionens beslut anförde Thörnqvist underdånig klagan under anhållan, att han måtte förklaras berättigad att vid afskedstagande innan den 1 mars 1909 tillträda pension och fyllnadspension i den ordning, gällande reglemente föreskrefve; men fann Kungl. Maj:t, enligt nådigt beslut den 23 augusti 1901, framställningen icke kunna bifallas.

Härefter har Thörnqvist i underdånig skrifvelse den 8 november 1902 anhållit, att Kungl. Maj:t täcktes begära Riksdagens medgifvande därtill, att han efter afskedstagandet, därest detta skedde före den 1 mars 1909, måtte från allmänna indragningsstaten erhålla en årlig pension af 900 kronor eller samma belopp, hvartill tyghandverkarens pension jämte fyllnadspension uppginge, därvid Thörnqvist åberopat bland annat *dels* ett den 17 september 1902 för honom utfärdadt läkarebetyg, hvaraf inhämtades, att han vore lidande af svårartad och ofta recidiverande kronisk ledgångs- och muskelreumatism jämte neurasteni, att han sedan den 20 maj 1901, då han jämväl erhållit läkarebetyg om samma sjukdomar, såsom förut haft långvariga och svåra recidiv med därpå orsakad tjänstledighet, samt att han sålunda måste anses för framtiden otjänstbar, *dels* styrkt tjänsteförteckning, *dels* ett den 10 februari 1879 af styresmannen för gevärsfaktoret utfärdadt tjänstgöringsbetyg, utvisande att Thörnqvist, hvilken arbetat både som smed och som filare, visat stor arbetsförmåga och god skicklighet i dessa yrken samt därmed städse förenat en hedrande vandel; *dels* ock ett af tygmästaren å Gottland den 24 oktober 1902 utfärdadt intyg, att Thörnqvist vid sitt arbete i därvarande artilleriverkstäder med nit och skicklighet fullgjort sina åligganden samt såväl i som utom tjänsten ådagalagt en hedrande vandel.

Tillstyrkande Thörnqvists ansökan har tygmästaren i underdånig skrifvelse den 8 november 1902 meddelat, att Thörnqvist varit sjuk

eller tjänstledig på grund af sjukdom fyra månader under år 1901 och nära tre månader år 1902, samt att han under de tider, han tjänstgjort, icke varit i stånd att utföra annat än förmiddagsarbete och tidtals ej kunnat arbeta i sitt egentliga yrke, utan fått biträda med sadelmakeri eller annat mindre ansträngande arbete, som kunnat utföras i sittande ställning. Då vid tygstationen i Visby ej finnes mer än tre handverkare, af hvilka endast en vore rustkammarsmed, och åtskilliga gevärsreparationer icke finge utföras af regementenas egna gevärshandverkare, utan ovillkorligen skulle verkställas vid tygstation eller vid faktoriet af därtill särskildt utbildade handverkare, samt Kungl. Maj:t genom nådig generalorder den 21 augusti 1902 befallt, att kurser för utbildande af gevärshandverkaresoldater skulle anordnas vid artilleriets verkstäder å Gottland, hvarvid handledning af skicklig rustkammarsmed torde vara aldeles oundgänglig, syntes det tygmästaren vara ett synnerligen stort missförhållande, att den ende på Gottland varande handverkaren af detta slag ej vore att påräkna såsom tjänstbar i sitt yrke; och att detta förhållande skulle komma att fortvara ännu nära sju år, torde särskildt i betraktande af Gottlands afskilda läge vid en eventuell mobilisering göra saken ännu mera afsevärd. Att afhjälpa olägenheten genom anställandet af en extra handverkare syntes icke vara möjligt, enär en sådan — med hänsyn därtill, att han måste vara fullt utbildad vid gevärsfaktoriet och därtill kunnig i smide och andra vid tygverkstäderna förekommande arbeten, samt att han ej finge beräkna den tid, under hvilken han vore extra handverkare, såsom tjänstetid — icke torde kunna anskaffas. Till stöd för Thörnqvists ansökan åberopade tygmästaren dessutom det förhållande, att arméförvaltningen, jämlikt nådigt bref den 18 december 1845, ägde tillägga från gevärsfaktoriet afskedade handverkare understöd ur Vadstena krigsmanshuskassa.

Jämväl generalfälttygmästaren och inspektören för artilleriet samt arméförvaltningen å artilleridepartementet hafva tillstyrkt bifall till Thörnqvists ansökan.

Uti infordradt underdånigt yttrande i ärendet har direktionen öfver arméns pensionskassa meddelat, att, för den händelse Thörnqvist nu hade uppfyllt de villkor, som för undfående af pension och fyllnads-pension vore stadgade i 48 § af pensionsreglementet den 15 december 1893 och nådiga cirkuläret den 22 juni 1877, angående ny pensionsreglering för armén, med däri gjorda ändringar, Thörnqvist vore berättigad att från och med månaden näst efter den, i hvilken han erhöle afsked, komma i åtnjutande af pension å 900 kronor, däraf 120 kronor såsom pension i 10 klassen af arméns pensionskassa och

780 kronor såsom fyllnadspension från statsmedlen, hvadan, därest Kungl. Maj:t skulle finna skäl hos Riksdagen göra framställning om pension åt Thörnqvist från allmänna indragningsstaten, direktionen ansåge beloppet däraf böra föreslås till 900 kronor.

Medicinalstyrelsen, som jämväl afgifvit yttrande i ärendet, har med hänsyn dels till Thörnqvists framskridna ålder, dels till beskaffenheten af de sjukdomar, hvaraf han vore lidande, såsom sin åsikt uttalat, att Thörnqvists arbetsförmåga måste anses vara i hög grad nedsatt, samt att han icke torde vara i stånd att genom eget arbete i betydligare mån bidraga till sitt uppehälle.

Med afseende å hvad i ärendet förekommit och då Thörnqvist mer än 33 år eller längre tid än som erfordras af sådan tjänstgöring, som grundlägger pensionsrätt, ägnat sina arbetskrafter åt staten, har statskontoret i underdånigt utlåtande den 6 nästlidne februari tillstyrkt proposition till Riksdagen om anvisande åt Thörnqvist af årlig pension från allmänna indragningsstaten, dock icke till högre belopp än 600 kronor, motsvarande två tredjedelar af hans lön.

Då Thörnqvist är urståndsatt att sköta den tjänst, han innehar och hvars upprätthållande på ett tillfredsställande sätt är af stor vikt, anser jag möjlighet böra honom beredas att kunna utan bekymmer för sin återstående lifstid afträda sin tjänst, hvarför jag tillstyrker, att pension från allmänna indragningsstaten måtte åt honom utverkas. Beträffande pensionens belopp är Thörnqvist visserligen berättigad att, därest han, som icke kan tvingas att afgå före den 1 mars 1909, kvarstår i tjänst till nämnda tid, erhålla pension å 900 kronor; men jag anser mig likväl icke kunna tillstyrka, att hela detta belopp må Thörnqvist nu såsom pension från allmänna indragningsstaten tillerkännas. Om Thörnqvist fått beräkna den tid, han varit anställd som arbetare vid gevärsfaktoriet, såsom tjänstetid och hans under nämnda förutsättning år 1901 gjorda anhållan om afsked med pension beviljats, skulle pension till honom hafva utgått med 700 kronor eller hela den Thörnqvist vid den tiden tillkommande årslön. Vid sådant förhållande och då Thörnqvist, hvilkens anspråk att få tillgodoräkna sin arbetstid vid gevärsfaktoriet, ehuru icke författningsenligt grundadt, dock har fog för sig, genom sin förberörda afskedsansökan kan anses hafva förklarat sig nöjd med sistnämnda belopp, synes mig pensionen hellre böra därtill bestämmas än grundas på den först från och med år 1902 till tyghandverkare utgående lön, 900 kronor; och hemställer jag alltså, det Kungl. Maj:t täcktes föreslå Riksdagen medgifva,

att tyghandtverkaren vid tygstationen å Gottland Johan Fredrik Thörnqvist må, därest han erhåller afsked före den 1 mars 1909, från allmänna indragningsstaten åtnjuta en årlig pension af sjuhundra kronor, att utgå från och med månaden näst efter den, hvarunder afsked honom beviljats.

Statsrådets öfriga ledamöter biträdde hvad föredragande departementschefen hemställt; och behagade Hans Kungliga Höghet Kronprinsen-Regenten det samma gilla samt förordnade, att proposition i ämnet, sådan den finnes detta protokoll bilagd, skulle till Riksdagen aflåtas.

Ex protocollo:

Eugène Peyron.